

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Profesinės kalbos kultūra	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. dr. Jolanta Vaskelienė	Šiaulių akademija
Kitas / a (-i):	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
pirmoji	pasirenkamasis / individualiųjų studijų

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
kontaktinis / nuotolinis	rudens / pavasario semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	52	81

Dalyko (modulio) tikslas		
Tikslingai ugdyti analitinį ir kūrybinį mąstymą, savarankiškumą, profesinių žinių komunikavimo žodžiu ir raštu gebėjimus, siekiant užsibrėžtų efektyvios komunikacijos tikslų.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Išplėtos žinias apie kalbos atmainas, kalbos normas, apie profesinės sakininės ir rašytinės kalbos ypatumus.	paskaitos (su vaizdinės medžiagos demonstravimu) dėstymas; literatūros skaitymas, analizavimas ir aptarimas; diskusijos; atvirkštinis mokymas(is) (Flipped classroom); atvejo analizė; informacijos paieškos užduotys	egzaminas; grupiniai ir individualūs namų darbai; kontrolinis darbas; viešoji kalba (pranešimas); kolegų įvertinimas
Gebės sukurti (parašyti ir pasakyti) informatyvų, paveikų, taisyklingą, mokslinio stiliaus reikalavimus atitinkantį su profesija susijusį tekstą, mokės vartoti taisyklingą kalbą bendrame akademiniam diskurse.	paskaitos (su vaizdinės medžiagos demonstravimu) dėstymas; literatūros skaitymas, analizavimas ir aptarimas; diskusijos; atvejo analizė; atvirkštinis mokymas(is) (Flipped classroom)	egzaminas; kontrolinis darbas; viešoji kalba (pranešimas); veiklos refleksija (įsivertinimas); kolegų įvertinimas
Suvokę sakinio ir rašytinio teksto poveikumą, gebės komunikuoti (atsakyti į klausimus, vertinti kolegų kalbas, diskutuoti) gerbdami asmens ir sociumo kultūrinį, kalbinį, etninį tapatumą.	viešųjų kalbų pristatymas, aptarimas ir vertinimas; diskusija; atvejo analizė	kolegų įvertinimas; veiklos refleksija (įsivertinimas); viešoji kalba (pranešimas)
Gebės at(si)rinkti, sisteminti, kritiškai vertinti ir kūrybiškai pasinaudoti mokomąja medžiaga tikslingai	paskaitos (su vaizdinės medžiagos demonstravimu) dėstymas; viešųjų kalbų rengimas, pristatymas,	grupiniai ir individualūs namų darbai; kontrolinis darbas; viešoji kalba (pranešimas); egzaminas

naudodamiesi informacijos paieškos priemonėmis, elektroniniais ištekliais ir kt.	aptarimas ir vertinimas; diskusija; atvejo analizė; informacijos paieškos užduotys	
Gebės dirbti savarankiškai, planuoti laiką atlikdami užduotis, rengdamiesi tarpiniams atsiskaitymams, egzaminui.	literatūros skaitymas, analizavimas; viešųjų kalbų rengimas; informacijos paieškos užduotys	grupiniai ir individualūs namų darbai; kontrolinis darbas; viešojo kalba (pranešimas); egzaminas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
Supažindinimas su dalyko tikslais, turiniu, studijų siekiniais ir kt. 1. Kalbos formos (sakytinė ir rašytinė kalba). Kalbos atmainos. Funkciniai stiliai. Bendrinė kalba, jos santykis su specialybės ir profesine kalba.	2			2			4	6	Literatūros studijavimas (pasirinktinai): Celiešienė V., Džežulskienė J. (2008), 26–38; Bielinskienė A., Kazlauskienė A., Rimkutė E., Tamošiūnaitė A. (2014), 24–34; Župerka K. (2012), 78–100; Buivydienė V., Kirvaitis R., Rutkienė L., Vladarskienė R. (2019), 8–29.
2. Profesinės ir bendrosios kalbos kultūros svarba. Profesinės ir specialybės kalbos taisyklumas. Leksikos, morfologijos, žodžių darybos, sintaksės vartojimo ypatumai.	8		6	4			18	14	Literatūros apie kalbos normas studijavimas, pateiktų tekstų nagrinėjimas, vertinimas, klaidų taisymas; grupiniai namų darbai, pasirengimas kontroliniam darbui, jo rašymas ir aptarimas. Smetonienė I. (2019); Šukys J. (1998, 2001); Vladarskienė R. (2013), 66–88. Buivydienė V., Kirvaitis R., Rutkienė L., Vladarskienė R. (2019), 185–222. VLKK Aktualiausios temos (kalbos klaidų sąrašas ir kt.).
3. Viešasis kalbėjimas. Viešųjų kalbų rūšys. Viešosios kalbos struktūra ir komponavimo principai. Įžanga. Argumentacija. Pabaiga. Viešųjų kalbų, pristatymų, pranešimų rengimas ir sakymas. Viešasis dialogas. Kalbėjimo ir klausymo kultūra. Pateiktys.	4		6	4			14	16	Literatūros apie viešąjį kalbėjimą studijavimas (pasirinktinai), pasirengimas viešajai kalbai, jos sakymas, aptarimas, į(si)vertinimas. Bankauskaitė G. (2020), 70–129; Bielinienė J. (2000), 77–150. Barzdžiukienė L. (2003), 28–45; Koženiauskienė R. (2001), 42–79;

									Nauckūnaitė Z. (1998), 20–98, 104–108, 156–180; Naginevičienė L. S. (2011), 75–160; Anderson Ch. (2017), 145–272; Vladarskienė R. (2013), 89–93; Buivydienė V., Kirvaitis R., Rutkienė L., Vladarskienė R. (2019), 30–68.	
4. Profesinė ir mokslo kalba. Sąvoka, terminas, apibrėžtis. Terminų rūšys. Reikalavimai terminams. Terminijos šaltiniai. Terminų žodynai, terminų bankai. Specialybės terminija.	2		4					6	6	Literatūros studijavimas, individualūs namų darbai (specialybės terminų paieška ir analizė). Celiešienė V., Džežulskienė J. (2008), , 39–117; Kvašytė R. (2005); Vladarskienė R. (2013), 27–65. Jovaiša L. (2007). VLKK puslapis http://www.vlkk.lt/aktualia-usios-temos/terminija ; http://terminai.vlkk.lt/
5. Akademiniis rašymas ir rašytinis specialybės tekstas. Rašytinių specialybės tekstų žanrinė įvairovė (referatai, kursiniai, bakalauro, magistro darbai, tezės, straipsniai ir kt.). Specialybės teksto rašymo ypatumai. Įvadas, tiriamoji dalis, apibendrinimas, išvados. Santrauka ir anotacija. Priedai. Rašto darbų kalba ir stilius.	2		2	2				6	6	Literatūros studijavimas, pateiktų baigiamųjų darbų įvadų nagrinėjimas, vertinimas, aptarimas. Barzdžiukienė L. (2003), 51–62; Naginevičienė L. S. (2009), 115–160; Smetonienė I. (2019); Bielinskienė A., Kazlauskienė A., Rimkutė E., Tamošiūnaitė A. (2014); Vladarskienė R. (2013), 94–100; Rienecker L., Jorgensen P. (2003), , 15–33; 224–229; Kirvaitis R., Rutkienė L., Vladarskienė R. (2019), 69–256. Akademiųjų frazių sąvadas < http://www.frazynas.flf.vu.lt >.
6. Bendrieji akademiųjų darbų teksto reikalavimai. Tekstų įforminimas. Lentelės ir paveikslai. Citatos, išnašos, nuorodos. Bibliografiųjų duomenų pateikimas. Kalba elektroninėje terpėje.	2			2				4	6	Celiešienė V., Džežulskienė J. (2008), 194–256; Vladarskienė R. (2013), 100–102, 110–121; Kirvaitis R., Rutkienė L., Vladarskienė R. (2019), 292–307.
Pasirengimas egzaminui									27	
Iš viso	20		18	14				52	81	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kontrolinis darbas (kalbos taisyklingumas)	25	8–9 sav.	Specialybės kalbos teksto pagrindu praktiškai tikrinamas kalbos normų išmanymas. Vertinama balais. 10 balų – 95–100 proc. ištaisyty klaidų ir netikslumų, mažesni balai kinta kas 10 proc.
Viešoji kalba (pranešimas su pateiktimi)	25	12–14 sav.	7–8 min. iš anksto pasirengta su dėstytoju suderintos temos, susijusios su profesine veikla, viešojo kalba

			(pranešimas). Balais vertinami: turinys, kalbos struktūra, raiška, kalbos taisyklingumas, pateiktis. 10–9: turinys informatyvus, logiškas, struktūra nuosekli, kalba nepriekaištinga, pateiktyje nėra įforminimo trūkumų. 8–7: turinys iš dalies informatyvus, mintys kartais šokinėja, daroma kalbos klaidų, esama pauzių, pateiktyje yra įforminimo riktų. 6–5: turinys iš dalies tinkamas arba dėstymas nenuoseklus, neinformatyvus, daroma daug kalbos klaidų, pateiktyje esama klaidų, įforminimo riktų. 4 ir mažiau: kalba sakoma nepasiruošus, be plano ir be duomenų, nėra pateikties (neparodomas dalyko suvokimas), daroma daug įvairaus pobūdžio klaidų.
Pasirengimas ir aktyvus dalyvavimas seminaruose, pratybose (grupinių ir individualių namų darbų atlikimas, argumentuotas kolegų pranešimų vertinimas, dalyvavimas diskusijose)	15	semestro metu	Vertinama balais. 10 – tinkamai pasirengta visiems (95–100 proc.) seminarams, aktyviai dalyvaujama diskusijose, argumentuotai vertinami pranešimai ir pan. Mažesni balai kinta pagal pasirengimo pratyboms procentą, aktyvumą dalyvaujant diskusijose.
Egzaminas (testas ir rašto darbas)	35 (15 proc. testas, 20 proc. rašto darbas)	sesijos metu	Testas. Atsakinėjama raštu. Testą sudaro 10–15 atvirų ir uždarų klausimų iš per paskaitas dėstytos medžiagos ir savarankiško studijavimo. Už kiekvieną teisingą atsakymą skiriamas vienas balas, surinkti balai pervedami į dešimtbalę sistemą, skaičiuojant ir dešimtąsias dalis po kablelio (pvz. 10; 9,5; 9; 8,4 ir pan.). Rašto darbas (kursinio darbo įvadas (arba tezės) su literatūros sąrašu) įteikiamas 1 savaitę iki egzamino. Vertinami šie rašto darbo aspektai: struktūra ir apimtis (iki 1 balo); turinys (iki 2 balų); taisyklingumas, mokslinis stilius ir įforminimas (iki 2 balų). Įvertinimas nepateikus rašto darbo – 0 balų. Surinkti balai pervedami į dešimtbalę sistemą, skaičiuojant ir dešimtąsias dalis po kablelio. Taikoma kaupiamoji vertinimo schema. Egzaminų sesijos metu nustatomas galutinis pažymys, atskirus pažymius padauginant iš svertinio koeficiento ir sandaugas susumuojant.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Celiešienė V., Džežulskienė J.	2008	Profesinės kalbos pagrindai		Kaunas: Technologija
Buivydienė V., Kirvaitis R., Rutkienė L., Vladarskienė R.	2019	Akademinė ir profesinė kalba		Vilnius: Technika
Smetonienė I.	2019	Kalbos normos praktika		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla (PDF)
		Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (VLKK) elektroniniai ištekliai (Lietuvos Respublikos Terminų bankas, konsultacijų bankas, žodynų, sąvadų nuorodos ir kt.)		https://vlkk.lt/ (https://terminai.vlkk.lt/ ; https://www.vlkk.lt/konsultacijos ; https://www.vlkk.lt/aktualiausios-temos ir t. t.)

Papildoma literatūra				
Anderson Ch.	2017	TED Talks. Viešasis kalbėjimas		Vilnius: Tyto alba
Bankauskaitė G.	2020 (2013 ir kt.)	Oratorystės menas		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla (elektroninis išteklius)
Barzdžiukienė L. (2003),	2003	Tekstas: samprata, komponavimas, funkciniai stiliai		Kaunas: Technologija
Bielinienė J.	2000	Iškalbos menas		Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla
Bielinskienė A., Kazlauskienė A., Rimkutė E., Tamošiūnaitė A.	2014	Lietuvių bendrinė kalba: normos ir vartoseną		Kaunas: Versus aureus https://www.vdu.lt/wp-content/uploads/2014/09/2014_Lietuviu-bendrine-kalba-normos-ir-vartosena_19p.pdf
Jovaiša L.	2007	Enciklopedinis edukologijos žodynas		Vilnius: Gimtasis žodis
Koženiauskienė R.	2001	Retorika. Iškalbos stilistika		Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas
Kvašytė R.	2005	Mokomasis terminologijos žodynelis		Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla
Naginevičienė L. S.	2011 (2010, 2009)	Profesinė komunikacija		Kaunas: Technologija
Nauckūnaitė Z.	1998	Iškalbos mokymas		Kaunas: Šviesa
Rienecker L., Jorgensen P.	2003	Kaip rašyti mokslinį darbą		Vilnius: Aidai
Šukys J.	1998	Kalbos patarimai matematikos mokytojams		Vilnius: mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
Šukys J.	1998	Kalbos patarimai istorijos mokytojams		Vilnius: mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
Šukys J.	2001	Kalbos patarimai pradinių klasių mokytojams ir mokinių tėvams		Vilnius: Gimtasis žodis
Vladarskienė R.	2013	Kūrybinių industrijų specialybės kalbos kultūra		Vilnius: Technika
Župerka K.	2012	Stilistika		Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla
		Akademinių frazių sąvadas		http://www.frazynas.flf.vu.lt/
		e. žodynai (<i>Dabartinės lietuvių kalbos žodynas, Bendrinės lietuvių kalbos žodynas, Kalbos patarimai</i> ir kt.)		https://ekalba.lt/